

tima u Ugarskoj sloboda vjeroispovijedanja. Ovim mirom postade konačno kuća Habsburška pravi gospodar u Ugarskoj i u Erdelju. No vođa mađžarski, koji se za vrijeme pregovora nalazio u Poljskoj i u Rusiji, Franjo Rákóczy, ne htjede pristati na mir, već se iseli najprije u Francusku, a onda u Tursku, gdje je i umr'o (u Rodostu na Mramorskom moru 8. aprila 1735.), a sahranjen bi uz svoju majku Jelenu Zrinski.¹

Prve ugarsko-hrvatske nesuglasice. Posljedice Szatmárskoga mira veoma su znatne, jer sežu sve do današnjega dana, a nijesu ograničene samo na Ugarsku, već se protegoše i na Hrvatsku, ma da ova nije bila upletena u Rákóczyjevu bunu. Szatmárskim se naime mirom počinje nova epoha u političkom životu Ugarske: poslije dvjestagodišnje unutarnje borbe interesi naroda i dinastije prvi se put složiše, a u prvom su redu osjećali i staleži i vlada potrebu naprednoga uzgajanja naroda u duhu XVIII. vijeka i na način ostalih modernih država. Bune i vjerska trvenja prestadoše, a njihovo mjesto zapremiše težnje za reformama. Te reforme zamisli bečka vlada iskoristiti za sebe, ali i staleži su se nadali od njih koristiti, no sve do 1790. bješe volja vlade jača. S tim u svezi postali su i odnosi između Hrvatske i Ugarske opet tješnji, jer ove su vladine reforme vazda duboko dirale i u hrvatski narodni i politički život. Naročitu pak pažnju zaslužuje težnja Mađžarâ, — koja sada prvi put izbija — da što jače svežu kraljevinu Hrvatsku uz oslobođenu i proširenu Ugarsku, a navlaš da podrede zakonodavstvo njezino ugarskomu. Već su 1708. pokušali ugarski staleži na saboru u Požunu, da stvore zaključak, da kralj unapredak potvrđuje samo takove članke hrvatskoga sabora, koji se „ne kose s pozitivnim zakonima Ugarske“ (in quantum positivis regni Hungariae legibus non sunt contraria). No odlučni otpor hrvatskih saborskih poslanika i nenadani razlaz sabora zbog kuže spriječiše zaključak i uzakonjenje овога predloга о „suglasju“ (concordantia) hrvatskih zakona s ugarskima. Poradi toga počinje se među Hrvatima buditi i težnja, da se što više emancipiraju od Ugarske, a to se jasno razbira iz rada zagrebačkoga biskupa Senjanina Martina Brajkovića (1703—1708), da bi zagrebačku biskupiju uzvisio na samostalnu nadbiskupiju. Brajković je naime poslao u tu svrhu (1708) u Rim papi

¹ Troškom ugarske vlade su kosti Jelene Zrinske, Franje Rákóczyja i Imra Thökölyja godine 1906. prenesene u Ugarsku u Košice.